

Kutatási jelentés
a Földszakadás-tetői barlang (5382-39)
2024 évi kutatásáról

Készítette: Kugyela Lóránd PhD, kutatásvezető

Összefoglalás

Barlang neve: Földszakadás- tetői barlang

Kataszteri száma: 5382-39

A kutatással érintett barlangszakasz(ok): Bejárat zóna

A vagyonkezelői hozzájárulás jogosultja: Kugyela Lóránd kutatásvezető (KÜJ:103020501)

Vagyonkezelői hozzájárulás kibocsátója, száma: Bükk Nemzeti Park Igazgatóság,
966/2/2022

Vagyonkezelői hozzájárulás lejárata: 2024. 12. 31.

Vagyonkezelői hozzájárulás módosításának száma: -

Jelentés időszaka: 2024. február 15. – 2025. február 15.

Kutatásvezető: Kugyela Lóránd PhD

Kutatásvezető-helyettes: -

A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatás megkezdésekor: A barlang hosszában nem történt szignifikáns változás az adott kutatási időszak alatt.

A kutatás során talált új barlangszakaszok hossza, vertikális kiterjedése: -

A barlang hossza és vertikális kiterjedése a kutatási jelentési időszak végén: 89.2m

A jelentés lezárásának időpontja: 2024. február 15.

A jelentést összeállította: Kugyela Lóránd PhD

A jelentés szöveges, tartalmi része a vagyonkezelői hozzájárulásban megadott időszakban történt kutatásáról

1. A jelentési időszakra vonatkozóan a kutatási célok és eredmények rövid összefoglalása.

2024 02 15 – 2024 02 15 közötti időtartalomban 3 alkalommal történt a nevezett barlangban kutatás.

Február 24; *Résztevők:* Pete Bálint, Sorosi Péter; Mányai Zoltán, Kugyela Lóránd.

A barlangban a végponton végeztünk bontást. Kitermelt mennyiség: 52 vödör. A vagyonkezelői hozzájárulásnak megfelelően folytattuk a bejáratí hasadékban található rézsű természetes módon kitöltésből történő kiépítését. Egyúttal a fa ácsolatok visszabontását és kiserelését elkezdük. A járat végpontjánál, a kereszthasadék bontása és kitermelése folytatódott. A bontás során az látható volt, hogy ha be is bontunk a szélesebb szakaszába ott még nem nagyobb légteres járat található. Próbáltunk kisebb kamerával is dokumentálni, de a képek minősége elmaradt a várttól.

1.sz kép: A lyukkamerás próbálkozás

Csak kompakt fényképező benyujásával tudtunk a korábban már fotózott résről fotót készíteni.

2.sz kép: A Muflon-terem felőli cseppkölefolyás

Augusztus 16; Résztvevők: Rántó András, Kugyela Lóránd

Rövid egy napos bontás keretén belül 21 vödörrel mozgattunk ki a kitöltésből. A bontás végén láthatóvá vált, hogy a légtérrel járat egy kisebb méretű terem, amelyet kettéosztott kitöltés. Sajnos olyan szűk méretei vannak, amely nem teszi lehetővé a károsítás nélküli továbbjutást. Terveink szerint ezért először dokumentálunk és akár veszített pontos méréssel is de a térképet kell frissíteni.

Szeptember 24; Résztvevők: Kugyela Lóránd

A barlangjárás arra irányult, hogy erősebb lámpával és kamerával sikerüljön valamilyen módon dokumentációt készíteni a belső teremrészről.

A feladat részben sikerült a videók a BNPI Barlangtani szakreferenséhez el lettek juttatva.

November 30; Résztvevők: Sorosi Péter, Pete Bálint, Kugyela Lóránd

A barlangjárás arra irányult, hogy az ácsolat maradék fa szerkezetét és az egyéb nem barlangi eszközöket tárgyakat eltávolítsuk.

2 hátihordó fát és ácsolatelemet távolítottunk el és vittünk el.

2. Főbb kutatási helyszínekre, végpontokra lebontva az azokon történt tevékenységek és eredmények részletes leírása.

A bontási helyszín a bejárat zóna hasadékanak végpontja. Az itt a végponton található kitöltés az első olyan réteg, amely már tisztán barlangi eredetű nem pedig recens kitöltés. A hasadék falazatát csak a legszükségesebb mértékben kívánjuk megbolygatni, hogy az tanufalként megmaradjon. A kitöltésből újabb rész lesz leadva őslénytani leletek feltárára.

3. A kutatási időszak alatt a barlangot érintő főbb változások leírása.

A barlangban lényegi változás nem történt, a kutatás csak a bontásra korlátozódott. Ahhoz Geológuskalapács, vödör, vésőkalapács került felhasználásra. A vagyonkezelői hozzájárulásnak megfelelően elkezdtük a vödörpálya bontását, valamint a fa ácsolat szétszerelését és a bejárat hasadékból található rézsű természetes módon kitöltésből történő kiépítését.

4. A kutatási időszak alatt a barlang állapotában megfigyelt változások, érdekességek leírása.

A barlang bejárat termébe egy vadkamerát helyeztünk el, annak a reményében, hogy sikerül a barlangba látogató emlősökről bővebb képet kapni. 2024 02 24 – 2024 05 14-ig volt bent a vadkamera de denevér, és egyéb apró emlősön kívül mást nem sikerült lefotózni.

5. Egyéb kutatások az adott időszakban

A végpontról jelenleg kihozott minta kiértékelése, a Természettudományi múzeumnál van leadva és várjuk kiértékelés eredményét.

Budapest 2025 02 15

Kugyela Lóránd, PhD
Kutatásvezető

VAN ÚJ A NAP ALATT... ÉS A FÖLD ALATT IS...

GASPARIK MIHÁLYI¹*, PAZONYI PIROSKA², SZENTESI ZOLTÁN³

¹Magyar Természettudományi Múzeum, Őslénytani és Földtani Tár, 1431 Budapest, Pf. 137,
gasparik.mihaly@nhmus.hu

²MTA-MTM-ELTE Paleontológiai Kutatócsoport, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/C,
pinety@gmail.com

³Magyar Természettudományi Múzeum, Őslénytani és Földtani Tár, 1431 Budapest, Pf. 137,
szentesi.zoltan@nhmus.hu

Egészen pontosan a föld alól is. 2022 végén a Csobánka mellett lévő Laci-zsombolyból, 2023 elején a bükküi Földszakadás-tetői-barlangból hoztak be az Őslénytani és Földtani Tárba barlangászok (Mészáros József, illetve Kugyela Lóránd) ősmaradványokat és üledékmintákat. Utóbbiakból a nagyemlős maradványok mellé sikerült némi kisgerinces és csiga anyagot kinyerni, amelyek segítettek a két lelőhely korának némileg pontosabb meghatározásában.

A Laci-zsombolyból származó nagyemlős csontok óriásszarvas (*Megaloceros giganteus*) maradványok. A leletek (1 db tibia proximalis töredék, 2 db nyakcsigolya, 1 borda töredék, 1 db bal oldali mandibula töredék a három utolsó őrlőfoggal, 1 db radius töredék) nagy valószínűséggel egyetlen egyedhez tartoztak, ami egy nagytermetű, idős példány volt, valószínűleg egy öreg szarvasbika. Az idős kort a fogazat erős kopottsága jelzi. Szintén ehhez az egyedhez tartozhatott az Őslénytárba be nem hozott, de a barlangban talált és fotón beküldött két csont lelet, egy tibia distalis töredék és egy metacarpus.

Az üledékmintákat kiiszapolva denevér (*Chiroptera* indet.) mandibula töredékek, valamint néhány mezei pocok (*Microtus arvalis*), keskenykoponyájú pocok (*Lasiopodomys gregalis*), csaltíjáró pocok (*Microtus agrestis*) és sztyeppi pocoklemming (*Lagurus* cf. *lagurus*) fog egészíti ki a jelenlegi faunalistát. A fauna kora nem határozható meg pontosan, de nagy valószínűséggel késő pleisztocén, a *Lagurus* alapján pedig a minimális kora kb. 25-30 ezer év, ennél csak idősebb lehet.

A Földszakadás-tetői-barlangból egy medve szemfog került elő, a barlang egy másik helyéről pedig egy vakond (*Talpa* cf. *minor*) humerus, néhány rágcsáló fog és herpetofauna. A két lelőhely nem feltétlenül azonos korú. A medve szemfog a kis mérete és a karcsúsága alapján feltételelesen barna medvének (*Ursus* cf. *arctos*) lett beazonosítva, a rágcsáló maradványok pedig a nagy pele kihalt rokonának (*Glis sackdillingensis*). Utóbbi alapján a kor középső pleisztocénben jelölhető meg. A herpetofaunában az alábbi taxonok voltak kimutathatók:

Foltos szalamandra (*Salamandra salamandra*), zöld varangy (*Bufotes viridis*), Anura indet., ürgegyík (*Lacerta* cf. *agilis*), valamint két siklóféle: *Natrix* sp. és Colubridae indet.